

Министерство за земјоделство,
шумарство и водостопанство

Национална стратешка рамка и политики поврзани со климатските промени

з а п е р и о д 2021–2027

- 1. Досегашна стратешка рамка и политики за климатските промени**
- 2. Идна стратешка рамка и политики за период 2021-2027**
 - ✓ мерки за ублажување на влијанието на климатските промени
 - ✓ мерки за прилагодување кон климатските промени

Досегашна стратешка рамка и политики (1)

Стратешка рамка

- Организиран одговор на политиката кон климатските промени **за прв пат беше предвиден во Националната стратегија за земјоделството и руралниот развој (НСЗРР) 2014-2020** - фокус на прилагодување на земјоделството кон се поизразените климатски промени

Спроведување на политики и мерки

- **Полезните практиките се тестирани во периодот 2012-2016 година преку проектот „Адаптација кон климатските промени во земјоделството“** поддржан од УСАИД и спроведен од Мрежата за рурален развој
- Мерките за прилагодување на земјоделството се реализираат **како дел од националните политики за поддршка на земјоделството и руралниот развој и управување со природните ресурси**, и тоа:
 - директни плаќања: вкрстена сообразност (управување со арско ѓубриво, палење на стрништа, бунари и сл);
 - рурален развој: кофинансирање на 50% од трошоците на приватни инвестиции за набавка на заштитна опрема од неповолни надворешни влијанија и ефикасно наводнување;

Досегашна стратешка рамка и политики (2)

- шумарство: пошумување, заштита на шуми од пожари и реставрација и санација на опожарени шуми и
- водостопанство: инвестиции во капитални проекти за одржување, проширување на системите за наводнување и заштита од поплави и изградба на нови системи согласно “Планот за инвестирање во водостопанската инфраструктура за периодот 2015-2025 година“

Институционален контекст

Вклучени **организациони единици на органи на државна управа** во програмирање и имплементација на политиките и мерките поврзани со климатските промени се:

- Секторите во МЗШВ одговорни за политиките на поддршка на земјоделството и руралниот развој за: земјоделство, лозарство и овоштарство, рурален развој и ИПАРД, како и АФПЗРР
- Сектор шумарство и Македонски шуми
- Управа за водостопанство и АД Водостопанство

Досегашна стратешка рамка и политики (3)

Сумирано, **главните одлики на сегашните национални политики** поврзани со климатските промени се:

- Мерките во имплементација поврзани со климатските промени **не се профилирани како посебни мерки** насочени кон климатските промени
- Претежно **доминираат мерки за прилагодување на земјоделството** кон климатските промени, а многу поретко се застапени за **ублажување на влијанието на климата**
- Во министерството **нема засебни организациони единици, ниту во рамките на постојните, формално назначен човечки капацитет посветен за климатските промени**

Следна стратешка рамка и политики

- НСЗРР 2021-2027

- НСЗРР за периодот 2021-2027 година беше усвоена од Владата на седницата одржана на 16 јануари 2021 година (Сл. весник бр. 16/2021, од 20 јануари 2021 година / стапи на сила следниот ден)
- Во согласност со новите цели и препорачаната методологија за стратешките планови на ЗЗП на ЕУ за периодот 2021-2027
- Решенија за политика засновани на докази - претходна анализа на локалниот контекст, SWOT и проценка на потребите
- **Транспарентен и сеопфатен процес** на учество што вклучи:
 - ✓ 15 локални и меѓународни експерти во областите на: подсекторски студии, СЗИЗ, климатски промени, проценка на влијанието, родови прашања (од ФЗНХ, DEU, FAO, UN Women, SWG RRD / GIS, итн.)
 - ✓ Корисници на политика:
 - 357 директно учествуваа во консултации со засегнатите страни на 32 состаноци,
 - електронска кореспонденција со поголеми невладини организации и
 - конечниот нацрт беше јавно споделен на веб-страницата на МЗШВ од 14-23 декември.
 - ✓ Институции, повеќе од 10 вклучени.

Содржина на НСЗРР 2021-2027

ДЕЛ I. Анализа на состојбата и идентификувани потреби на земјоделството и руралните средини

ДЕЛ II. Цели, видови на интервенции на политиката и мерки за периодот 2021-2027

5.6.4 Прилагодување на земјоделскиот сектор кон климатските промени и ублажување на влијанието на климатските промени

ДЕЛ III. Спроведување на НСЗРР 2021-2027

Структура на целите на НСЗРР 2021-2027

Стратешки цели

Специфични цели

Подобрување на конкурентноста на земјоделскиот сектор, економската одржливост и приходот на земјоделските стопанства

СЦ1. Поддршка на одржливиот приход на земјоделските стопанства заради нивен придонес кон подобрување на сигурноста во обезбедувањето на доволно храна

СЦ2. Зајакнување на пазарната ориентацијата и зголемување на конкурентноста, со особен фокус на истражувањето, технологијата и дигитализацијата

СЦ3. Подобрување на положбата на земјоделците во синџирот на додадена вредност на земјоделски производи

Примена на еколошки практики во производството, намалување на влијанието на климатските промени и прилагодување кон истите

СЦ4. Придонес кон ублажување на климатските промени и прилагодување кон истите, како и поголема примена на одржливата енергија

СЦ5. Поттикнување на одржлив развој и ефикасно управување со природните ресурси како што се вода, почва и воздух

СЦ6. Придонес кон заштита на биодиверзитетот, подобрување на услугите на екосистемот и зачувување на природните живеалишта и пределите

Обезбедување на одржлив развој на руралните средини

СЦ7. Привлекување на млади земјоделци и олеснување на развојот на бизнисите во руралните средини

СЦ8. Промовирање на вработување, раст, социјална вклученост и локален развој во руралните средини, вклучително и био-економија и одржливо шумарство

СЦ9. Подобрување на одговорот на земјоделството кон барањата на општеството за здравствените аспекти, безбедноста, нутритивниот состав и одржливоста на храната, храната која завршува како отпад и благосостојбата на животните

Пристап кај интервенциите за климатските промени

- **Превземање на мерки и активности кон:**
 - **прилагодување на секторот** кон тековните негативни ефекти од промените, како и за
 - **ублажување на влијанието** на македонскиот земјоделски сектор на климатските промени.
- Поради придобивките за зачувување на растот и приносот на посевите и позитивното влијание на приходите, **за очекување е мерките за прилагодување кон негативните климатски ефекти полесно да бидат прифатени од земјоделците** (дел се спроведуваат подолг период)
- **Воведувањето на мерките за ублажување на влијанието на климатските промени ќе се стимулира преку поголемиот број на инструменти од националните земјоделски политики**
- Селектираните мерки за ублажување на влијание на климата се оние кои **истовремено имаат најголем ефект и на животната средина и потенцијал да се користат и како опции за адаптација**

I. Планирани мерки за ублажување на влијанието на климатските промени

Согласно „Вториот и третиот двогодишен извештај за климатски промени на Р.Македонија за следење на реализација на обврските од Рамковната конвенција на ОН за климатски промени“, во „Димензијата за декарбонизација“, како и во „Националниот план за енергија и клима до 2030 година“ вклучени се следните потсектори и мерки:

Сточарство	Шумарство	Користење на земјиштето
<ul style="list-style-type: none">– Намалување на емисиите на CH₄ преку ентерична ферментација кај млечните крави– Намалување на емисиите на N₂O преку управување со ѓубривото од млечните крави– Намалување на емисиите на N₂O преку управување со ѓубриво во фарми за свињи	<ul style="list-style-type: none">– Воведување на интегрирано управување со шумски пожари за намалување на бројот на шумски пожари и на оштетената површина– Пошумување	<ul style="list-style-type: none">– Конверзија на начинот на употреба на земјиште за посеви на наклон над 15%– Контурна обработка на земјоделско земјиште на наклонети терени (5-15%)– Затревување во овоштарници и лозја на наклонети терени (> 5%)
<ul style="list-style-type: none">– Намалување на емисиите на N₂O од ѓубривото од млечни крави во фарми со под 50 добиточни единици		<ul style="list-style-type: none">– Користење на биојаглен како понор на јаглерод во земјоделско земјиште– Наводнување со употреба на фотонапонски систем

I. Планирани интервенции за мерките за ублажување на влијанието – *потсектор сточарство*

- Дел од практиките за управување со ѓубривото се тековни обврски на одгледувачите, а дел ќе се воведат со ажурирање на „Листата за посебни минимални услови за добра земјоделска пракса и заштита на животната средина“ во 2022 година
- Преку ИПАРД 2021-2027 програмата ќе продолжат да се поддржуваат инвестициите кои треба да овозможат нештетно управување со арското ѓубриво. Истите верификувани со елаборат за заштита на животна средина за исполнување на стандардите се предмет на кофинансирање со зголемен интензитет на јавна помош во однос на останатите инвестиции.
- Кофинансираните проекти за намалувањето на еквивалентите на стакленички гасови CO₂ ќе претставуваат најмалку 5% од вкупниот број на проекти финансирани во рамките на Мерка 1 од ИПАРД 2021-2027

I. Планирани интервенции за мерките за ублажување на влијанието – потсектор користење на земјиште

- Со ревизијата на Листата за посебни минимални услови ќе биде разгледана промената на условот за орање попречно на наклонот на теренот за ерозивни или површини со наклон од 15% и повеќе, во насока на намалување на наклонот од 5-15%
- Затревувањето на меѓуредовото растојание кај повеќегодишните насади во овоштарството и лозарството ќе биде поддржано од агроеколошките мерки
- Инсталации за фотоволтаично напојување на наводнувањето се вклучени во ИПАРД и ќе се анализираат за подобрена абсорпција
- Применливоста на мерката „Користење на биојаглен како понор на јаглерод во земјоделско земјиште“ која е во фаза на истражување ќе се анализира во периодот после 2026 година поради неопходноста од обезбедување на попрецизни податоци за истата

I. Планирани интервенции за мерките за ублажување на влијанието – *потсектор шумарство*

- Главна цел е намалување на бројот и обемот на шумските пожари и подобрување на квалитетот на шумите преку интегрирано управување со шумски пожари и пошумување на необраснато шумско земјиште со високоприносни и квалитетни видови дрвја - **намалување на просечната годишна опожарена површина за 6.000 ха (од околу 11.000 ха)**
- **Навременото и ефикасно откривање на ризиците за појава на шумските пожари ќе бидат еден од приоритети на вклучените институции преку:**
 - мерки за превенција и воспоставување на заштитна инфраструктура и
 - систем на координација на активностите и функционалност на информативниот систем за рано известување, тревожење и супресија на шумски пожари заради навремено спречување на штети од поголеми размери.
- Покрај заштитата, предвидено е зголемување на површините кои ќе се пошумуваат и тоа приоритетно - опожарените подрачја и подрачјата со деградирана шума

II. Планирани интервенции за мерките за прилагодување кон климатските промени (1)

Ќе бидат поддржани мерки наменети за најзасегнатите подсектори, и тоа во:

- **Овоштарството**, мерките за:
 - употреба на противградни/УВ заштитни мрежи,
 - употреба на соодветни подлоги толерантни на суша,
 - промени во длабочината на засадување и употреба на различни материјали при садењето за зачувување на водата,
 - меѓуредово мулчирање со тресет и струготини за намалувањето на температурата на почвата и зачувувањето на водата и
 - примена на техники на кастрење и употреба на специфични заштитни материјали (калциум карбонат) за спречување изгореници од сонцето
- **Лозарството** - примена на системот на Т-кастрење на лозјата, аплицирање на УВ-заштитна мрежа и примена на калциум карбонат
- **Градинарството** - примена на габата Trichoderma harzianum, користење на УВ-заштитни мрежи при производство на отворено поле и на пластични тунели за спречуваат оштетувања од изгореници и постигнување на поквалитетен принос.

Поддршка за промена со сорти соодветни на идниот климатски режим на новите трендови на температурите и врнежите

II. Планирани интервенции за мерките за прилагодување кон климатските промени (2)

- Во **водостопанството** продолжуваат:
 - државно-финансираните капитални инвестиции во системите за наводнување и одводнување и
 - кофинансирање на стопанствата за подобрување на практиките за наводнување и истовремено ѓубрење преку системот капка по капка за ефикасно користење на водата и ѓубривото
- Ќе се стимулира примена на **практи на паметно земјоделство со поставување на распоред на наводнување оптимизиран согласно локалните услови и земјоделските култури**, базиран на метеоролошки параметри од метеоролошки станици и инсталирани сензори за влага

Во **сточарското производство**, адаптацијата ќе вклучи:

- стимулирање за промена на расната структура,
- подобро управување со микроклимата во одгледувалуштата на млечни крави, свињи и живина со имплементирање на системи за ладење со цел намалување на стресот од топлина во текот на летните месеци и
- одржливо управување со пасиштата

II. Планирани интервенции за мерките за прилагодување кон климатските промени (3)

Во делот на **хоризонталната поддршка**

- **продолжува широката поддршка со 60% од трошоците за осигурување на земјоделското производство од негативните ефекти од природните непогоди и неповолните климатски настани**
- **продолжува засејување на облаците против град**
- **се воведуваат практики за менаџирање на ризик (приватни фондови)**
- **ќе се овозможи подобрена функционалност и навременост на системите за :**
 - **рано предупредување и информации за времето и**
 - **за следење и откривање на нови штетници и болести кај растителното производство, добитокот и шумарство и преку подобрувања во санитарните и фотосанитарните интервенции.**

I & II. Планирани интервенции за мерките за ублажување на влијанието и прилагодување кон климатските промени

- Ажурирање на „Листата за посебни минимални услови за добра земјоделска пракса и заштита на животната средина“ во 2022 година во насока на дополнување со нови барања сензитивни за климата и животната средина
- Во ИПАРД 2021-2027 иницирано е зголемување на процентот на поддршка на инвестициите за ублажување на влијанието и прилагодување кон климатските промени
- Од 2023 година е планирано воведување на т.н. Еко-шеми во рамките на директните плаќања за поттикнување на обезбедувањето на јавни добра преку земјоделски практики корисни за животната средина и климата
- Активностите за климатските промени ќе бидат вклучени во Системот за знаење и иновации во земјоделството за промовирање и поддршка на земјоделците, одгледувачите на шуми и другите учесници во спроведување на истите, преку:
 - истражувачки проекти,
 - советодавни услуги и задолжителни обуки за промена на неефикасните практики и правилна примена на новите практики и инвестиции и
 - воспоставување на демонстративни стопанства

За реализирање на НСЗРР 2021-2027 година во делот на климатските промени **МЗШВ** има потреба од **сериозна техничка поддршка која сеуште не е обезбедена**

НСЗРР2021-2027 достапна на веб страната на МЗШВ

Министерство за земјоделство

Not secure | mzsv.gov.mk/Почетна/Документи/Јавно_достапни_информации.aspx

Apps Yahoo - login Outlook Log in Агенција за финан... Министерство за з... Google Translate Inspira Career Center UN Careers Cereals, oilseeds, pr... Reading list

Република Северна Македонија
Министерство за земјоделство,
шумарство и водостопанство

MK | AL | EN | Архива

Почетна Министерство Односи со јавност Јавни огласи и повици Документи Органско производство Ознаки за квалитет За EXIM корисници Covid19

Јавно достапни информации

— Национална стратегија за земјоделството и руралниот развој за периодот 2021-2027 година

СОЗДАВАМЕ УСЛОВИ ЗА ЕВРОПСКО ЗЕМЈОДЕЛСТВО

Документи за превземање

PDF Национална стратегија за земјоделството и руралниот развој за периодот 2021-2027 година

PDF Национална стратегија за земјоделството и руралниот развој за периодот 2021-2027 година

+ Документи од Управа за семе и саден материјал

2021

Април

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Саб	Нед
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	Activate Windows	10	11
12	13	14	15	16	17	18

09:07
19/04/2021

Ви благодарам на

вниманието

MACEDONIA

